

Tidningen
SVENSK
Nr.1/2026 **TORV**

S. 4

Odlingssubstratens
stora samhällsnytta

S. 6-7

De ska ta
torven till finrummet

S. 8-9

Lagliga beslut,
olagliga aktiviteter

Frågor och svar
om torv

S. 10-11

Visste du att tillväxten av torv sker både på våtmarker och torvmarker med cirka 20-40 miljoner m³ per år. Idag skördas endast ca 2 miljoner m³ torv årligen i Sverige och då enbart på redan dikade torvmarker.

Tidningen Svensk Torv ges ut av Branschföreningen Svensk Torv och riktar sig till beslutsfattare, politiker, företag, föreningar och opinionsbildare samt medlemmar och intresserade.

Tidningen medföljer även som bilaga i tidningen Viola.

Nr 1 2026

Chefredaktör

Rickard Axdorff, generalsekrerare

Redaktionsråd

Rickard Axdorff, generalsekreterare
Robert Wedmo, ordförande
Pia Holmberg, Hasselfors Garden
Rita Larsson, Neova
Samuel Steen, Jiffy Group
Erik Hjalmarsson, Mullmäster

Produktion och layout

Katarina Magnusson,
Balanserad Kommunikation

Branschföreningen Svensk Torv

www.svensktorv.se
info@svensktorv.se

Branschföreningen Svensk Torv är en samarbetsorganisation för torvproducenter och användare av torv för energiändamål, i yrkesmässig trädgårdsodling och hobbyodling som substrat och jordförbättring samt som strö inom djurhållning. Syftet är bland annat att informera om torv och verka för att torv och torvmark förvaltas på ett hållbart sätt.

Svensk Torv ger ut denna tidning samt publicerar nyheter och artiklar på www.svensktorv.se, LinkedIn och Facebook @svensktorv.

Torven har blivit ett slagträ i debatten

Gagea lutea, Primula veris, när barnen är stygga ska de ha ris.

Jag växte upp med två generationer på gården. När farfar Harald och jag gick med händerna på ryggen på samma väg som han gjorde med sin farfar kunde han sjunga denna ramsa. *Gagea lutea, Primula veris*, när barnen är stygga ska de ha ris. Och jag sjöng med.

Vägen ner till ån där vi badade gick över ängarna där far pressade hö. Man fick inte stanna med traktorn för då riskerade man att ekipaget sjönk ner i den 12 meter djupa torven. Än idag tar vi hö på delar av denna mark medan jag på andra delar har återställt den till våtmark. Det låter idag som en dålig historia men så är inte fallet.

Vid årsskiftet tillträdde jag som generalsekreterare för Branschföreningens Svensk Torv. Det är ett uppdrag jag är stolt över och det är kul att efter några år i politiken åter vara i den gröna sektorn. Mer om mig och föreningens nya ordförande hittar du på mittuppslaget.

Det gör gott för själen att odla

Detta nummer av Tidningen Svensk Torv pryds av Ukrainas nationalblomma solrosen. En symbol för liv, styrka och hopp. Även om du kanske inte tänker i de termerna när du planterar om din pelargon i en torvblandning finns det något gott för själen i att odla.

Mycket kring torv är politik och om en utredning på Finansdepartementet, där branschföreningen hade med en expert, kan du läsa om här bredvid. Utslaget av utredning är att man utan klimatskam kan fortsätta använda torv i sin odling om man så önskar. Ny forskning visar också att samhällsnyttan vida överstiger miljöpåverkan av råvarorna vid odling i odlingsstrat. Du kan alltså med gott samvete odla dina tomater i fin köpejord.

Något som jag tycker är kul är att bygga våtmarker. Att efterbehandla torvtäkten när torven är slut leder till helt nya unika områden och om det kan du läsa på nästa uppslag. Ibland men inte alltid blir det en våtmark med myllrande växlighet där det på 80-talet bara fanns en i mängden av alla artfattiga torvmossar.

Det är nog få som missat att torven av en liten högljudd skara blivit ett slagträ i debatten där den gjorts till syndabock för allt från en döende planet till dåligt politisk styrning av landet. Om du läser sidorna 8 till 11 tror jag att du kommer komma fram till en annan slutsats.

Välkommen att ta del av ett nytt trevligt nummer av Tidningen Svensk Torv.

Rickard Axdorff, generalsekreterare,
Branschföreningen Svensk Torv
rickard.axdorff@svensktorv.se

Följ gärna
[@Torvgeneralen](https://www.facebook.com/Torvgeneralen)
på Facebook!

Odlingstorg och klimatet

Utredningen ”Odlingstorg och klimatet”, som överlämnades till Finansdepartementet i mars, konstaterar att utsläppen från odlingstorg är begränsade och att torvbrukets utsläpp inte har någon direkt påverkan på Sveriges nationella klimatmål.

Uppdraget var att analysera och föreslå samhällsekonomiskt effektiva åtgärder för att minska klimateffekterna av odlingstorg, i linje med Sveriges långsiktiga klimatmål till 2045 och EU:s åtaganden. Svensk Torv deltog i utredningen med Pia Holmberg som expert, med uppgift att bidra med aktuell och saklig kunskap om torv, torvens användning och torvbranschen i Sverige och Europa.

– Det kändes hedersamt att få representera Svensk Torv i en för branschen viktig utredning. Arbetet har handlat om att koppla miljöpåverkan till olika styrmedel och att beskriva branschens verkliga förutsättningar, både nationellt och internationellt. Mycket av den kunskapen finns endast inom branschen och det finns inte dokumenterat, säger Pia Holmberg.

I utredningen inventerades flera möjliga styrmedel, bland annat punktskatt, forskningsstöd, EU-reglering,

skärpta miljökrav, återvätning och informationsinsatser. Fördjupad analys gjordes av punktskatt, krav på kompenserande återvätning samt stöd till forskning och innovation.

Utredningen bedömer att en produktionsbegränsande skatt på svensk odlingstorg inte är lämplig. En sådan skatt är svår att utforma eftersom täktstillstånd ofta omfattar både odlings- och energitorv, där energitorven redan regleras via EU ETS.

Även beskattning av importerad torv ansågs för komplicerad. Importerad torv påverkar inte Sveriges klimatmål eftersom utsläppen redovisas i produktionslandet enligt LULUCF.

Inte heller krav på obligatorisk återvätning kopplat till täktstillstånd bedöms vara ett effektivt styrmedel. Det anses inte minska användningen av odlingstorg, riskerar att försvåra tillståndprocesserna och kan konkurrera med statligt finansierade återvättningsprojekt.

Utredningen understryker att tillgången på fungerande alternativ är avgörande för att kunna ersätta odlingstorg. Därför föreslås ökade satsningar på forskning och innovation som ett kompletterande styrmedel.

Svensk Torv delar utredningens slutsats att det saknas förutsättningar för att styrmedel riktade mot svensk produktion av odlingstorg skulle bidra till Sveriges åtaganden enligt LULUCF till 2030 eller till målet om nettonollutsläpp 2045.

Läs mer om utredningen på regeringens hemsida: regeringen.se/pressmeddelanden/2026/03/regeringen-har-tagit-emot-odlingstorgutredningens-betankande/

Text: Pia Holmberg
Foto: Hasselfors Garden

Studie: Odlingssubstrat ger hög samhällsnytta

Text: Pia Holmberg
Foto: Hasselfors Garden

Hur hållbara är de odlingssubstrat som används för att producera mat och skapa gröna miljöer? En ny studie visar att nyttan för samhället vida överstiger den miljöpåverkan som uppstår när odlingssubstrat produceras och används. Resultaten bidrar med ett viktigt helhetsperspektiv i hållbarhetsdebatten.

För första gången har miljöpåverkan och samhällsnytta analyserats tillsammans i en samlad studie. Forskarna har jämfört substratens totala miljöavtryck – från råvara till användning – med de positiva effekter de möjliggör, såsom livsmedelsproduktion, stadsgrönka och förbättrad hälsa. Studien har genomförts av branschorganisationen Growing Media Europe tillsammans med Kekkilä-BVB och presenterades vid ett internationellt forskningssymposium 2025.

Hållbarhetsdiskussionen kring odlingssubstrat fokuserar ofta enbart på klimatpåverkan. Det är viktigt, men ger inte hela bilden. Substraten är en grundförutsättning för trädgårdsodling, plantskolor och gröna stadsmiljöer. De gör det möjligt att producera bär, växter och träd som bidrar till biologisk mångfald, klimatanpassning och människors välbefinnande.

Studien omfattar fyra användningsområden: bärproduktion, plantskoleproduktion, grönyteprojekt och konsumentjord. I samtliga fall är samhällsnyttan betydligt större än den miljöbelastning som substraten orsakar. Effekten varierar mellan användningsområden, men är som störst inom plantskoleproduktion, där nyttan kan vara många tusen gånger större än påverkan.

Forskarna betonar att resultaten ska tolkas med viss försiktighet, eftersom värdering av miljöeffekter och samhällsnytta bygger på antaganden. Trots detta visar studien tydligt att odlingssubstrat spelar en viktig roll i ett hållbart samhälle och ger värdefulla underlag för framtida beslut.

Vill du veta mer?

Den fullständiga vetenskapliga studien är publicerad av [International Society for Horticultural Science](https://www.actahort.org/) och finns tillgänglig via [actahort.org](https://www.actahort.org/).

Efterbehandling av torvtäkter

– ett långsiktigt arbete för klimat, natur och markägare

Efterbehandling av torvtäkter är en självklar och lagstyrd del av den svenska torvbranschens verksamhet. När torvproduktionen avslutas tas marken alltid om hand, helt finansierad av verksamhetsutövaren och enligt krav i Miljöbalken. Under flera decennier har torvbranschen bidragit till att skapa nya våtmarker, skogar och andra kolinbindande naturmiljöer – utan kostnad för skattebetalarna.

Torvbruk bedrivs enbart på sedan tidigare dikade och dränerade torvmarker. Dessa marker läcker växthusgaser så länge de förblir dränerade. Efter att torvbranschen tagit tillvara den värdefulla naturresursen torv vidtar efterbehandling som stoppar utsläppen och gör marken till en kolsänka. Från start av täktverksamhet tills dess att efterbehandlingen är genomförd tar det omkring 40–50 år – en tidsperiod som kan jämföras med skogsbrukets.

Planering över lång tid

Redan i ansökan om tillstånd för torvproduktion ingår en preliminär efterbehandlingsplan. Denna beskriver hur området kan tas om hand utifrån de förutsättningar som råder vid tillfället, som hydrologi, närmiljö och gällande regelverk. Eftersom en torvtäkt ofta är i drift under flera decennier kan både politik, miljömål och lokala förhållanden förändras längs vägen.

Därför tas en slutlig efterbehandlingsplan fram i god tid innan verksamheten upphör. Det sker i samråd med markägare och myndigheter, och det är ansvarig myndighet som fattar det slutliga beslutet, med långsiktig hänsyn till markens framtida användning.

Ingen standardlösning

Det finns inget standardkoncept för efterbehandling. Varje torvtäkt är unik och kräver lösningar anpassade efter lokala förhållanden. På vissa platser kan nya våtmarker med öppna vattenspeglar skapas, på andra är beskogning med inblandning av lövträd det bästa alternativet. I vissa fall blir resultatet en mosaik av olika naturmiljöer som tillsammans gynnar biologisk mångfald. Fel val av efterbehandlingsmetod kan bland annat leda till oönskade miljöeffekter, exempelvis att lagrade föroreningar riskerar att läcka ut i vattendrag.

Efterbehandlade torvtäkter kan både bli våtmark och skog men även produktiv jordbruksareal, solcellsparkar eller rekreationsområden. Gemensamt för alla godkända efterbehandlingar är att de minskar växthusgasutsläpp och ger marken ett långsiktigt värde.

Bred biologisk mångfald skapas

Naturvärdesinventeringar visar att växt- och djurliv ofta etablerar sig snabbt på efterbehandlade torvtäkter. Fåglar, insekter och vattenanknutna arter hittar nya livsmiljöer i landskap där öppna vatten och skyddande vegetation annars är en bristvara. För att gynna en rik biologisk mångfald krävs variation, och här spelar efterbehandlade torvtäkter en viktig roll.

En viktig klimatsats

Torvbruk bedrivs på endast cirka 0,5 procent av Sveriges dikade torvmarker. På de resterande 99,5 procenten sker mycket få efterbehandlingsåtgärder, och när de sker finansieras de

ofta med statliga medel. Det innebär att utsläppen i många fall fortsätter under mycket lång tid. I ljuset av detta är torvbranschens obligatoriska efterbehandlingar en betydande klimatåtgärd.

Torvbranschen har lång praktisk erfarenhet av efterbehandling och följer nya kunskaper som framkommer genom forskning. Kombinationen av erfarenhet, lokal markkännedom och vetenskap är avgörande för att skapa hållbara, fungerande och långsiktiga naturmiljöer.

Efterbehandling av torvtäkter är därmed inte bara ett lagkrav – det är ett konkret och långsiktigt bidrag från torvbranschen till klimatnytta, biologisk mångfald och ett levande landskap.

Text: Katarina Magnusson
Foto: Neova

Nygårdsmyren efter avslutad torvtäktverksamhet och efterbehandling.

De ska ta torven till finrummet

Deras vägar har korsats flera gånger genom åren. Första gången viste de inte ens om det. Branschföreningen Svensk Torvs nya generalsekreterare Rickard Axdorff och dess nya ordförande Robert Wedmo tror båda att det kanske var lika bra att det första möjliga mötet aldrig blev av.

Under 1990-talet studerade båda två nämligen vid Sveriges lantbruksuniversitet i Uppsala. Rickard till jägmästare och Robert till agronom. Redan där fanns ett gemensamt intresse.

Stort intresse för hållbar produktion

– Ett stort intresse för hållbar produktion av naturresurser har alltid funnits hos oss båda. Det handlar om en nyfikenhet, nästan en fascination, över det livskraftiga, säger de.

Nästa gång deras vägar korsades var i början av 2010-talet. Redan då drev Robert sitt företag Mark- och Miljörådgivning, medan Rickard var chef för branschtidningen Skogsaktuellt. Det var en havererad lagstiftning som förde dem samman och deras gemensamma driv.

– Vår spontana läggning gjorde att vi gav oss in i ett samarbete om att förklara innebörden av en lagstiftning och ett regelverk som många andra undvek, säger Robert.

Bland annat skrev de en mycket uppmärksammat debattartikel.

– Att mitt under brinnande flyktingkris skriva en debatt i Svenska Dagbladet som blev årets mest lästa visar att vi var, och är, bra på att beröra människor, säger han.

Frågor kring torvbruk väcker starka känslor

– Ett annat tydligt möte skedde 2017, under Almedalsveckan, där båda deltog i ett panelsamtal arrangerat av Svensk Torv.

– Frågor kring torvbruk väcker starka känslor, ibland på bekostnad av vanligt folkvett, säger Robert.

– Jag hade då grundat Naturbrukarna Sverige och efter panelsamtalet blev jag omringad av upprörda “miljövänner”. Det handlade ofta om sådant jag ser som självklarheter, säger Rickard.

Samtidigt står torvbranschen idag inför ett avgörande läge

– Torvbranschen är en viktig komponent i ett hållbarare samhälle, med en potential långt utöver den som nyttjas idag, säger Rickard.

Han menar att framtiden avgörs av hur väl branschen lyckas förklara sin roll.

– Det finns ett stort behov av att både försvara, förklara och fortbilda kring våra medlemmars produkter. Med bättre rapportering och en annan debatt kommer vi framöver prata om helt andra saker, säger han.

I dag används bara en mycket liten del av Sveriges torvmarker.

– Vi brukar endast två promille av Sveriges torvmarker, trots att vi har ett av Europas största förråd. Att fördubbla det hade varit positivt – inte bara för oss, utan för Sverige och Europa, säger Rickard.

Han ser torven som en nyckelresurs i en tid där efterfrågan på hållbara lösningar ökar.

– Att begränsa en unik inhemsk naturresurs är fel väg att gå när behovet

”Torvbranschen befinner sig vid ett vägskäl - där framtiden avgörs av hur väl man lyckas förklara sin roll i ett hållbart samhälle.”

växer av hälsosamma livsmedel, grönnare stadsmiljöer och fritidsodling. Torven är en av lösningarna – inte tvärtom, menar han.

Tempot i arbetet är högt.

– Bågen är hårt spänd. Det är så jag jobbar – det är enda sättet att komma framåt, säger Rickard.

Ny ordförande

Vid det senaste årsmötet valdes Robert till ny ordförande. Med bakgrund som agronom, juridikstudier och lång erfarenhet av miljö rätt ser han uppdraget som både viktigt och utmanande.

– Det blir ett stimulerande och meningsfullt uppdrag att tillsammans med Rickard och styrelsen leda föreningen genom ett valår och tydliggöra för politiken att torvbruket är en avgörande resurs för djurvälstånd, odling och skogsbruk i Sverige och Europa, säger Robert. Samtidigt pekar han på kommande politiska utmaningar, inte minst kopplade till EU.

– Skogsbruket och lantbruket står inför stora förändringar, bland annat genom nya förslag om naturrestaurering. Valet kommer också påverka hur torv betraktas de kommande åren, säger han.

Roberts mål är tydligt:

– Jag vill ingjuta ny energi i föreningen och bidra till ökad folkbildning om torvens fördelar. Jag hoppas också att den ensidiga debatten vi sett inte får samma genomslag framöver.

Både Rickard och Robert återkommer till samma slutsats: torvbranschen befinner sig vid ett vägskäl – där framtiden avgörs av hur väl man lyckas förklara sin roll i ett hållbart samhälle.

Robert som har många tusen jordborrsprover bakom sig förklarar för Rickard hur man avgör vilken typ av kvalitet det är på torven.

Lagliga beslut, olagliga aktioner

– en utmaning för demokrati och odling

Text: Katarina Magnusson
Foto: Neova och
Haselfors Garden

Efter omfattande utredningar och höga lagkrav i samband med torvproduktion har myndigheterna beslutat att godkänna torvproduktion på Grimsås mosse. Miljöaktivister har motsatt sig de demokratiskt fattade besluten och vid upprepade tillfällen stoppat produktionen. Detta har skett med risk för både den egna och andras säkerhet samt med konsekvenser för torvbranschen och, i förlängningen, vår beredskap.

Efter mer än tio års prövningar, överklaganden och myndighetsbeslut som krävt stora resurser från såväl myndigheter som näringsliv beviljades torvproduktion på Grimsås mosse. Redan 2013 beslutade Länsstyrelsen i Västra Götalands län att ge Neova tillstånd att utvinna torv. Tillståndet omfattar cirka 130 hektar mark, varav omkring 99 hektar utgör produktionsområde, och gäller i 25 år.

Som jämförelse finns det i dag cirka 2,3 miljoner hektar dikade torvmarker i Sverige, vilket innebär att produktionsytan på Grimsås motsvarar omkring 0,04 promille av dessa. På de dikade torvmarkerna i Sverige bedrivs till 99,5 procent annan verksamhet än torvbruk (se fakta om torvarealer på sidan bredvid).

Invändningar prövades – beslutet stod fast

Beslutet mötte invändningar från närboende, föreningar och organisationer som uttryckte oro för buller, damm, brandrisk samt påverkan på vatten, natur och fågelliv. Ärendet prövades av regeringen, som 2014 valde att avslå eller inte ta upp överklagandena. Regeringen konstaterade att området redan var kraftigt påverkat av tidigare dikning, att miljökonsekvensbeskrivningen uppfyllde lagkraven samt att de föreslagna skydds- och försiktighetsåtgärderna var tillräckliga.

Tillståndet åtföljdes av ett detaljerat regelverk. Bland annat fastställdes gränsvärden för buller, krav på åtgärder mot damm samt ett system med sedimentationsdammar för rening av avrinnande vatten. Vissa arbeten förbjöds under fåglarnas häckningsperiod, och verksamheten ålades att upprätta kontrollprogram samt årligen redovisa sin miljöpåverkan. Krav ställdes även på efterbehandling när täktverksamheten avslutas.

När genomförandet av tillståndet aktualiserades uppstod en ny juridisk fråga. En del av koncessionsområdet ligger på mark som ägs av företaget Nexans, som motsatte sig täktverksamheten. Länsstyrelsen beslutade 2024 att marken fick tas i anspråk för den tillståndsgivna verksamheten. Nexans överklagade beslutet med hänvisning till risker för påverkan på sin dammkänsliga industriproduktion. Regeringen prövade överklagandet och fann att marken behövs för att bedriva torvproduktionen i enlighet med beviljad koncession, bland annat för vattenavledning och sedimentationsdammar. Överklagandet avslögs.

När tillstånd möter aktivism

Området har klassats som industriområde och försetts med tillträdesbegränsningar av säkerhetsskäl. Trots detta har aktivister vid upprepade tillfällen tagit sig in på området och i vissa fall befunnit sig nära pågående arbete med tunga maskiner. Detta har lett till polisiära åtgärder och dokumentation kopplad till säkerhet och tillträde.

Utöver att aktionerna är olagliga innebär de betydande säkerhetsrisker. De utsätter både sig själva och entreprenörer för fara, särskilt maskinoperatörer som arbetar med begränsad sikt och riskerar att ofrivilligt skada personer på platsen.

Konsekvenser bortom torvtäkten

Olagliga aktiviteter på torvtäkter runt om i Sverige påverkar inte bara torvbranschen utan även energisektorn, djurvälstånd, produktionen av aktivt kol för rening av vatten, luft och mark samt den professionella odlingssektorn. För närvarande finns inget alternativ till torv i tillräckligt stor mängd eller med rätt kvalitet för professionell odling, även om forskning pågår. Därmed berörs även vår livsmedelsförsörjning och beredskap.

Aktivister i Sverige, särskilt inom delar av klimatrörelsen, döms återkommande för sabotage, ohörsamhet mot ordningsmakten eller skadegörelse efter aktioner med civil olydnad. Det är anmärkningsvärt att personer som säger sig värna demokrati samtidigt återkommande bryter mot samma rättsordning. I dagsläget finns flera pågående rättegångar och domar kopplade till aktioner mot torvbranschen, där kostnaderna för polisinsatser, utredningar och rättsprocesser står i tydlig kontrast till de bötesbelopp som döms ut.

PÅGÅENDE OCH NYLIGEN AVGJORDA RÄTTSPROCESSER KOPPLADE TILL TORVTÄKTER

- 2023 Örebro – Åtal rörande sabotage vid två tillfällen. Ärendena är ännu inte prövade i domstol.
- 2023 Storemosse och Hällaryd – Åtal mot aktivister. Frikännande domar i tingsrätten.
- 2023 Flymossen – Aktivister frikända i tingsrätten. Domen är överklagad och ska prövas i hovrätten i november.
- 2024 Grimsås – Flera aktivister dömda i tingsrätt. Domen är överklagad och kommer att prövas i hovrätten i oktober.
- 2024 Grimsås – Ny aktion genomförs på täktområde efter avslutad rättegång. Tre aktivister dömda till olaga intrång och skadestånd.
- 2025 Grimsås – Ett femtiotal aktivister åtalade. Förhandlingar planeras i tingsrätten under hösten.

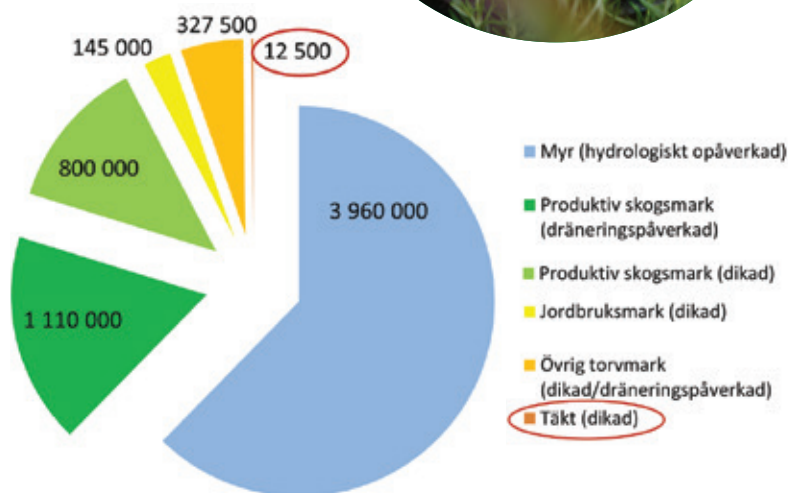

Torvarealer

0,5 procent av Sveriges dikade torvmarker används för torvbruk. Torvbruk bedrivs på 12 500 hektar av Sveriges totala yta av dikade torvmarker som uppgår till 2,3 miljoner hektar.

Det förekommer uppgifter om att torvbruket genererar utsläpp av växthusgaser motsvarande den svenska inrikestrafiken. Det korrekta är att de utsläppen baseras på samtliga arealer dikade torvmarker, där 99,5 procent består av annan verksamhet än torvbruk.

Jord av hög kvalitet är en förutsättning för ett säkert och lyckat odlingsresultat. Torvbaserad jord har en mycket god förmåga att binda både fukt och näringsämnen till sig, vilket minimerar näringsläckage till grundvattnet och gör att det går åt mindre vatten, som också är en värdefull naturresurs. Torv ger en säker odling med låg användning av gödsel och växtskydd.

Bilden kommer från Naturvårdsverket och visar all torvmark i Sverige, 6,3 miljoner hektar. Huvuddelen består av torvmark, mer än 30 cm torv. Den smala linjen, ”Täkt, dikad”, representerar torvbrukets andel som är 2 promille av hela diagrammet.

Frågor och svar om torv

Foto: Hasselfors Garden

Jorden du köper till din trädgård är baserad på torv. 380 miljoner skogsplantor drivs upp i torv varje år. Nästan alla odlade bär och grönsaker du äter är odlade i torv.

Vad är torv?

Torv består av växtdelar som förmultnat under fuktiga förhållanden där syretillförseln är låg.

Tillväxten av torvmark i Sverige är mycket större än uttaget. För torvdjup över 30 cm används begreppet "torvmark". Dessa marker bildas genom att markområden försumpats eller genom igenväxning av sjöar. Torvmarksbildningen är en process som började efter inlandsisens tillbakadragande och pågår än idag.

I Sverige är 25 % av landarealen täckt av torv. Torvmarken (mossar och kärr med torv djupare än 30 cm) uppgår till 6,4 miljoner hektar.

Tar torven slut?

På dränerad torvmark, totalt 2,6 miljoner hektar, förloras 81-148 miljoner m³ varje år genom oxidation. 99,5 % av dessa marker består idag av jord och skogsbruk och endast 12.000 hektar av torvtäcker, dvs 0,5 %. På denna redan dränerade mark finns 8 miljarder m³ torv.

Tillväxten av torv sker både på våtmarker och torvmarker med cirka 20-40 miljoner m³ per år. Idag skördas endast ca 2 miljoner m³ torv årligen i Sverige och då enbart på redan dikade torvmarker.

Finns det miljö- och klimatomässa bättre alternativ till torv?

Det är odlingssubstratets totala klimat- och miljöpåverkan som är intressant. Tillgängliga alternativ till torv kräver bearbetning och ofta transporter på ett sätt som torven inte gör. Alla organiska material avger koldioxid när de bryts ner, på

motsvarande sätt som torv gör. Jordtillverkarna provar många olika organiska material som alternativ till torv. Några av de mest diskuterade alternativen är:

- **Kokosfiber** innebär långväga transport och kräver stora mängder sötvatten för att tvätta bort salter.
- **Material från skogen** så som **bark** som innehåller tungmetaller och **träfiber** som slukar mycket kväve vid nedbrytning som man behöver kompensera för vid gödsling. Det måste blandas med annat material, gärna torv, för att vara bra att odla i. **Sågspån** måste komposteras och förbrukar kväve vid nedbrytning. Dessutom behöver energisektorn all tillgänglig skogsråvara när vi ska fasa ut fossila bränslen.
- **Kompost** - I egen trädgård ska man självklart kompostera trädgårds- och hushållsavfall för användning som jordförbättring och för att odla i, men den räcker inte alltid till. Komposten är ofta för tät i strukturen, för näringsrik och innehåller för mycket tungmetaller. Det krävs anpassningar för bra odlingsresultat, till exempel inblandning av torv. Dessutom avger även kompost koldioxid vid nedbrytningen på samma sätt som torv och alla andra organiska material.

Foto: Hasselfors Garden

Kan man odla utan material som avger koldioxid vid nedbrytning?

En bra åkerjord med rätt struktur och bara en liten del organiskt material går fint att odla i. Alla har inte en sådan jord, till exempel sand- eller lerjord behöver förbättras med organiskt material för att odlingsresultatet ska bli bra. Och för krukodling passar åkerjord inte alls.

Det blir odlingstekniskt mycket svårt och åkerjorden är väldigt tung jämfört med torvbaserade jordar, mer än tre gånger så tung som lagom fuktig torvbaserad jord. I en professionell odling skulle det medföra stora problem för personalen. Det krävs också betydligt fler lastbilstransporter för de färdiga växterna. Stora delar av maskinparken skulle behöva bytas ut och svinnet av växter med för dålig kvalitet skulle öka kraftigt.

Varför låter man inte torven vara?

Låt orörda torvmarker vara orörda!
Torvbranschen rör inte orörda torvmarker utan det svenska torvbruket sker endast på redan dikade marker och då på mindre än 0,5 % av Sveriges dikade torvmarker.

Efterbehandlingarna som görs efter slutförd täktverksamhet, helt utan kostnad för staten, genererar ny kolinbindande markanvändning såsom våtmark, skog och fågelsjöar med mera.

Vad händer med kolet i den torv vi använder i trädgårdssammanhang?

Kolet avges i form av koldioxid till atmosfären efterhand som torven bryts ner, på samma sätt som kol i kompost, träflis och kogödsel. Koldioxiden bildas när markens organismer omvandlar det organiska materialet till humusföreningar.

Det är mycket viktiga processer för att få en god jordhälsa som i sin tur ger goda skördar. Allt organiskt material är uppbyggt av kolföreningar och ingår i kolets kretslopp.

Skillnaden mellan torv och till exempel trädgårds- eller hushållskompost är att material i de senare omsätts snabbare. Organiskt material i jorden är också en typ av kolsänka och har mycket stor betydelse för bördigheten.

Varför har man dränerat torvmarker?

Tidigare generationer dikade torvmarker för att få mer odlingsbar areal, något staten gav bidrag till ända in på 1900-talet. Såväl jordbruks- och trädgårdsgrödor som skog behöver dränerade marker med god syretillförsel till rötterna för att kunna växa bra. Man dikade också för att ta vara på torv som energikälla och för odling.

Källor på dessa svar och fler frågor med svar hittar du på: svensktorv.se/faq

Foto: Neova

Nygårdsmynen efter avslutad torvtäktverksamhet och efterbehandling.

Torv – en avgörande samhällsresurs

En stor del av de grönsaker och blommor du köper i affären har odlats med hjälp av torv. Träden och blommorna i parken har odlats fram med torv. Skogen som ger byggnadsvirke och energi har börjat sitt liv som små plantor odlade i torv.

Strörtorv är ett bra material för djurhållning då torven förhindrar ammoniakbildning och är antiseptiskt. Torv binder näring och blir utmärkt gödsel. Strörtorv är ett uppskattat alternativ till halm i stallen för till exempel kor och hästar och fungerar även som foder till grisar.

Torven används även till energi genom samförbränning med andra biobränslen. Torv renar kraftvärmepannan på ett naturligt sätt och gör att kraftvärmens och elen blir effektivare.

Torv används även för att producera aktivt kol. Aktivt kol används vid såväl rening av vatten som luft och mark. Det används även vid medicin- och kosmetikaproduktion och vid produktion av livsmedel.

För mer information se www.svensktorv.se eller mejla till info@svensktorv.se
Följ oss även på Facebook och LinkedIn @svensktorv

Denna tidning ges ut av Branschföreningen Svensk Torv och medföljer även som bilaga i tidningen Viola.

BRANSCHFÖRENINGEN
svensk
TORV